

#2
2012
22. årgang

Verdens Tak

ORGAN FOR
DEN NORSKE
TIBETKOMITÉ

Tibet brenner ...

... fortsatt

Den norske Tibet-komité

Fungerende Leder
Grzegorz Odor

Styremedlemmer
Thrond Berge Larsen
Tsomo Svenningsen
Margrethe Broch-Due
Cathrin Solem

Varamedlemmer
Camilla Solholm
Tenzin Kalsang
Monika Heydel

Kontaktpersoner i lokallagene:

Oslo/Akershus
Margrethe Broch-Due
Tlf: 95830199

Oppland
Elisabeth Kv erne
Tlf: 61365190

Midt-Norge
J rgen G. Bosoni
Tlf: 93028426

Nord-Norge
Roy-Arne Varsi
Tlf: 40211338

Arendal-Agder
Geir Svendsen og Jorunn Vik
Tlf: 37088741

Stavanger
Hilde Olsen
Tlf: 47601961

2012 –  ret i Tall

 r 2012 var for det tibetanske samfunnet og alle som jobber for Tibets sak mest preget av ett spørsmål, som vi spurte oss selv hver morgen: ”Skjedde det igjen?” Og svaret var ofte ”Ja” - mye oftere en vi kunne ha tenkt oss ved inngangen til året. Og de første og mest triste tallene er:

82 og 95: 82 nye selv p t nningene i fjor og totalt 95 siden begynnelsen av 2009. Og selv om vi håper at dette ikke vil skje, mest sannsynlig vil det andre tallet stige, også i 2013. Som direkte resultat av disse hendelsene mobiliseres flere folk enn vannlig for Tibets sak over hele verden. Og ut av dette kommer de neste tallene:

5, 90, 158, og 350 000: 5 kontinenter, 90 land (inkludert Norge), 158 dager og over 350 000 signaturer samlet – dette er resultatet av ”Sannhetenes Fakkell” (*”Flame of Truth”*) aksjonen – initiativet til Det tibetanske eksilparlamentet, laget for   få oppmerksomhet om Tibet-problematikken. Kampanjen startet den 6. juli (H.H. Dalajlamas bursdag) i India og avslutet i New York den 10. desember (menneskerettighetsdagen) med innlevering av alle underskriftene til flere FN-avdelinger. Du kan lese mer om dette initiativet i en artikkel i dette nummer av Verdens Tak.

0: antall utenlandske journalister som kan besøke Tibet for   se med egne øyne den daglige realiteten der, for   snakke med etterlatte, venner og pårørende av de som brant seg. Er det noe som skjules der av kinesiske myndigheter? Ifølge Kinas ambasad r til Norge – nei. Hans kronikk i Aftenposten den 17. desember hevder at Kinas kommunistpartis politikk gjør underverker i Tibet, og det er ikke noe   bekymre seg for. Svar på denne kronikken kan du lese i denne utgave av Verdens Tak.

Et positivt tall i 2012 er 81 - antall medlemmer (elever fra forskjellige videregående skoler) som den nyetablerte Tibet-komitéens Ungdomslag klarte   vokse med i løpet av bare tre måneder! De har allerede organisert en demonstrasjon foran Den kinesiske ambassade i november – du kan lese om dette i magasinet – de har masse energi og mange ideer til aktiviteter i framtiden. Det lover bra for framtiden til både Den norske Tibet-komité og Tibet-saken. Hvis du er ung og interessert i   bli aktiv – kontakt dem på e-post: [ungdomtibet\(alfakr ll\) gmail.com](mailto:ungdomtibet(alfakr ll)gmail.com)

2013 i Norge blir preget mest av ett tall:

9: Den 9. september er det stortingsvalg her i landet. Dette er et utmerket tidspunkt for   stille spørsmål til kandidater fra alle partier om tema som kan hjelpe vår sak: Menneskerettigheter i Kina og Norges forhold til Kinas politikk. Bruk din rett til   spørre – det er vi som har mulighet til   stille spørsmål på vegne av de som ikke har denne rettigheten. La oss alle bli ”The Voice of the Voiceless”!

Grzegorz Odor
Fungerende leder i Det norske Tibetkomit 

Innhold

Sannhetens fakkell Side 4

Kommentar Side 7

Rørende appell Side 9

Leder: 2012 – Året i Tall	2
Sannhetens fakkell	4
Tibet brenner	7
Sannheten vil gjøre oss fri	9
Handlingsplan og resolusjon i ekstraordinært møte om Tibet i Dharamsala	11
Kronikk	14
Nyheter	15

Verdens Tak utgis av
Den norske Tibet-komit e
Kirkegata 5
0153 OSLO
Tlf.: 22 47 92 00 Faks: 22 47 92 01
E-post: info@alfakr ll.tibet.no
Internett: www.tibet.no

Trykket med støtte fra Norad

Forfatterne er ansvarlige for egne artikler, og representerer ikke nødvendigvis synspunktene til Den norske Tibet-komit e.

Bilder er så langt det er mulig gjengitt med tillatelse fra fotografen, med mindre eksplisitt tillatelse ikke er nødvendig. Fotografen representerer ikke nødvendigvis synspunktene i artikkelen.

Redaktør: Harald Askestad
Takk til: Namgyal Tsomo Svenningsen, Inger Bentzrud, Kirsti Braarud, Chungdak Koren, Grzegorz Odor, Thupten Tenzin, Bodil Fremstad
Layout og sats: Harald Askestad
Design: Sven Inge Bråten
Trykk: Prinfo Unique
Forside: Foto av Espen Bjertness
Bakside: Foto av Espen Bjertness

Sannhetens fakkell

Tibetanere setter fremdeles fyr på seg selv, i rop om hjelp. En fakkellstafett reiser nå verden rundt, med håp om å innhente mange nok stemmer for å gi i "julegave" til FN.

Av Namgyal Tso mo Svenningsen

Kampanje

Fakkellstafetten "Sannhetens fakkell" kom til Oslo 3. oktober. Den er et initiativ tatt av Det tibetanske parlamentet i eksil og støttet av tibetanske organisasjoner over hele verden. Flammen reiser over hele verden fra 6. juli til 10. desember og tar sikte på å samle hundretusener av underskrifter.

Denne kampanjen er opprettet med oppfordring til FN om å umiddelbart sette i gang de tre tidligere vedtatte FN-resolusjoner om Tibet fra 1959, 1960 og 1961. Dessuten at en uavhengig delegasjon sendes til Tibet for å undersøke hvordan situasjonen i virkeligheten er.

Tibetanerne lider enormt under det kinesiske regimet. Det kommer for alvor til syne ved at tibetanere i Tibet setter fyr på seg. Det var munken Tappay (20) som tente på seg selv i 2009. I 2011 var det 12 stykker i aldre fra 17 til 40 som påtente seg selv. Mens jeg skriver denne kronikken påtente den 42. tibetaner seg.

Den 5. oktober tente Sangay Gyatso (27) på seg selv og døde. 13. oktober var det Dorjee Tsoe sin tur. Han var 57 år gammel og døde grunnet alvorlige brannskader. Yngste hittil er 17 år og det er to av dem: De

heter Kelsang Wangchuk og Sangay Gyatso.

Det er 55 stykker som benyttet denne ekstreme handlingen med påtente, og de fleste av dem er i rundt 20-årsalderen, de fleste er døde. Hva sier dette om Kinas utsagn om at alt er bra i Tibet og alle er fornøyd?

Situasjonen er veldig alvorlig i den forstand at det overhodet ikke er noe som helst frihet i Tibet akkurat nå. Militærets nærvær kjennes dag ut og dag inn i Tibet. De militære og deres våpen undertrykker tibetanere som er imot Kinas herredømme.

Sangere som synger patriotiske sanger blir arrestert uten noen spørsmål, eller de blir kidnappet og forsvinner uten at noen vet om det. Tibetanske forretningsfolk, som eier gamle antikke kulturgjenstander, blir anklaget for å stjele eller for å spre statshemmeligheter. Tibetanske forfattere som prøver å skrive om dagens situasjon eller politikk blir arrestert med en gang.

Omskriving av historien

Over hele verden forsøker de fleste lands myndigheter, som best de kan, å legge til rette for utdanning og skolegang. Dette gjør de for å opplyse befolkningen med håp om et opplyst samfunn. I Tibet stenger kinesiske myndigheter ned skoler og raserer

det tibetanske språket.

Denne politikken hindrer tibetanere i å få utdanning og komme videre i det kinesisk styrte samfunnet i Tibet. De tibetanske ungdommene når ikke fram når all undervisning er på kinesisk. Hvis en lærer står imot og tilbyr undervisning på tibetansk, blir han utvist, arrestert, torturert, kidnappet eller drept.

Foreldre tør ikke fortelle den sanne historien om Tibet til sine barn. De frykter å bli arrestert hvis barna mot sier pensumet som er grunnlaget for undervisningen i klassen. Kina har omskrevet Tibets historie ved å si at Tibet alltid har vært en del av Kina.

Det er mer enn 50 år siden Kina invaderte Tibet. Det har blitt født fire generasjoner tibetanere under kinesisk styre. Kina sier at Tibet blomster under det kinesiske styre, og at alle tibetanere i Tibet lever lykkelig og har det bra.

Da vil jeg gjerne stille følgende spørsmål: Hvorfor har flere enn 50 tibetanere brent seg selv ihjel? Fler-tallet av dem er tenåringer som ber om frihet og lengter etter øyeblikket da Dalai Lama kommer tilbake til Tibet. Nesten ingen av dem har sett den øverste lederen for tibetanerne.

Hvorfor flykter det så mange tibeta-

nere fra Tibet? De risikerer sine liv over Himalayafjellene – og selv etter at de har passert grensen til Nepal kan de bli sendt tilbake til kinesisk politi. Foreldre risikerer sitt eget liv ved å sende sine barn til India i håp om at deres barn kan få bedre utdanning på skoler under oppsyn av Dalai Lama og eksilregjeringen.

Kanskje ser foreldrene dem aldri igjen, men allikevel velger de denne desperate handlingen til tross for at de risikerer både sitt eget liv og barnas. Hvorfor gjør de dette hvis de er veldig glade og fornøyde under kinesiske styre?

“Verdens største fengsel”

I en verden hvor vi kan velge i et stort utvalg av teknologi og informasjon, og hvor samfunn utvikler seg hurtig i en globalisert hverdag, er Tibet å anse som et eneste stort fengsel for tibetanerne. Alt fra personlige telefoner, til internett og media, er strengt kontrollert.

Det er ikke noe som heter personvern eller ytringsfrihet, alt er statlig kontrollert uten rom for individuell tenkning. Alle typer motsetninger eller kritikere blir stoppet med en gang, eller brutalt undertrykt ved arrestasjoner og vilkårlige razziaer. Alle mistenker alle, ingen kan stole på noen.

En liten demonstrasjon kan lukke hele Tibet fra resten av verden. I Tibets hovedstad Lhasa ble det i 2008, i forbindelse med de Olympiske leker, holdt en demonstrasjon, og hele Tibet ble stengt fra omverdenen. Siden 2011 har tibetanere aktivt drevet med selvtenning. Det har nesten blitt helt forbudt å besøke Tibet og kommunikasjon med telefon er nesten umulig. Sivilkledd politi og militæret er økt, hvor hovedstaden Lhasa ser

▲ “Sannhetens fakkel”. Fakkelstafetten endte i New York den 10. desember 2012 etter å ha samlet inn 350 000 underskrifter.

Foto: flameoftruth.net

ut som en militærbase.

Alle telefonlinjer blir kuttet, det er ingen måte å få kontakt inn i Tibet. Frykt og systematisk kontroll er det foretrukne spillet for Kina i Tibet. Men til tross for kontroll og undertrykking, fortsetter tibetanere som er født under kinesisk styre å risikere livet ved å demonstrere, synge om Tibet og Dalai Lama. De fortsetter å håpe at omverdenen vil hjelpe dem.

Ingen journalister fra omverden har fått lov til å komme inn i landet for å undersøke eller skrive om selvtenningene, bortsett fra Kinas statlige kontrollerte medier. De omtaler disse selvtenningsprotestene som

kriminelle avvikere som vil ødelegge stabiliteten i Kina. Derfor kommer kinesiske myndigheter med argumenter som at de stenger Tibet grunnet reparasjoner, slik det stod på China Daily Show i juli.

Tibet er altså inntil videre stengt for turister. Det er verdens mest omfattende unntakstilstand, selv om den ikke får noen omtale. Hva er det Kina vil skjule? Hvorfor åpner ikke Kina Tibet for omverdenen? Hvis alle tibetanere er fornøyde og gjør framgang, slik kinesiske myndigheter påstår, er det vel ingen grunn til å skjule virkeligheten?

Kriminell eller helt

Hvorfor er området det minst omtalte i nyheter verden over? Jo, ingen utenlandske journalister får komme inn i Tibet og ha mulighet til en uavhengig reportasje om selvtenningene. Unntak finnes, som en australsk journalist som klarte å lage et klipp fra Tibet i skjul og som ble smuglet ut.

Myndighetene og mediene i Kina kaller disse 52 tibetanere som har satt fyr på seg selv for kriminelle.

Men hvorfor har så mange tibetanere satt fyr på seg selv? Dette er en handling av desperasjon, et rop om hjelp til resten av verden, de ofrer seg selv for at seks millioner andre tibetanene skal få et bedre og friere liv.

Da disse modige tibetanene handlet på denne måten, visste de med 100 prosent sikkerhet at de enten ville dø eller bli satt i fengsel og få den verste form for tortur og straff. De valgte likevel å tenne på seg selv, for å vise hvilken urett som er gjort mot det tibetanske folket og deres kultur og identitet.

Tibetanerne ser på selvtenningene som en ikke-voldelig handling, i den forstand at det ikke skader andre enn de som utfører den. Det er ikke en terrorhandling hvor mange uskyldige blir drept. I dette tilfelle er det Kinas regime som faktisk er de ekte terroristene, fordi det er deres ulovlige okkupasjon av Tibet som er årsak til at tibetanere ofrer livet på den måten.

Vi, tibetanere i eksil, hører og føler skrikene og smerten fra våre brødre og søstre i Tibet. Hvorfor kan ikke FN høre og forstå deres skrik og smerte?

Engasjer deg

Så hva kan du gjøre, som enkeltperson, for at deres rop bli hørt i FN?

Du kan blant annet samle underskrifter og sende dette til den norske Tibet-komite innen 30. november i år. Underskriftskampanjen skal leveres til FN den 10. desember. Dette kan være vår måte å vise solidaritet med de som ikke har ytringsfrihet. På den måten kan vi som lever i den frie verden gi tibetanerne i Tibet en stemme for frihet og rettferdighet.

Du kan også bli medlem av Den norske Tibet-komite. Den norske Tibet-komite er en partipolitisk uavhengig landsomfattende organisasjon, som er dannet for å arbeide for tibetanernes rettigheter og mot kinesisk okkupasjon og undertrykkelse i Tibet.

Komiteen støtter aktivt kampen for menneskerettigheter i Tibet, det tibetanske folks rett til selvbestemmelse, og den setter søkelys på den økologiske situasjonen i regionen. Komiteen skal også arbeide for å gjøre den tibetanske kulturen kjent i Norge, og den støtter tibetanernes ikke-voldelige linje.

Du som enkeltperson har makt og frihet til å skrive til lokale aviser, spørre deres lokale og sentrale politikere hva de gjør for å støtte tibetanere i Tibet som er undertrykt av Kina.

Det er ikke nok å bare si at vi har dialog med Kina. Kina må respektere andre akkurat som de vil at andre skal respektere dem. De må respektere FNs grunnleggende menneskerettigheter, som er en selvfølge for de fleste andre land.

Vi som lever i et privilegert samfunn som Norge bør ha samvittighet til å involvere og anstrenge oss litt mer enn det vi gjør for de andre som ikke har den ytringsfrihet vi har.

Politikere må involvere seg mer enn de gjør når det gjelder Kina. De bør skaffe seg mer kunnskap om Kina og Tibet. Det er ikke nok å si at Kina er stor makt, og la dem herje med folk som de vil.

Verden må reagere

Kinas eneste mål er å bli kvitt tibetanere og la han-kinesere ta over Tibet. Tibetanere har allerede blitt et mindretall i sitt eget land. Kinas myndigheter ødelegger Tibets kultur og tibetanere systematisk.

Jeg er en tibetaner. Jeg forstår ikke kinesisk, kinesere forstår ikke mitt språk. Min nasjonaldrakt er ikke det samme som den kinesiske, mitt flagg er ikke det kinesiske flagg. Det er et flagg med to grønne snøløver, ikke et rødt med stjerner i. Mitt folkeslag tilhører den røde rasen og ikke den gule, som kinesere. Tibetaneres nasjonale konge og helt er Dalai Lama, ikke Mao Zedong eller president Hu Jintao.

Omverdenen og FN må reagere mot

det som skjer i Tibet. Kina må stoppes snart, man kan ikke bare godta den urett som Kina gjør mot tibetanere. Tibet er nesten det eneste land som prøver å løse problemet med ikke-voldelig kamp.

Vold skaper vold, det vet vi alle, men allikevel er det bare vold som får oppmerksomhet og reaksjon hos media, FN og omverden.

Tiden renner ut for Tibet. Mun-ker, nonner og legfolk har ofret livene ved å sette fyr på seg selv og de fleste av dem er døde. Alt de krever er ytringsfrihet for tibetanere og at Dalai Lama kommer tilbake til Tibet. De roper for hjelp fra FN og omverden. Hvis FN og omverden ikke reagerer kommer det til å fortsette med selvtenningen i Tibet. For Kina er det bare bra at flere tibetanere dør. For Kina er en god tibetaner en død tibetaner.

Hvorfor er Kina redd for Dalai Lama? Kinas myndigheter kaller ham en kriminell som prøver å få Tibet løsrevet fra Kina. Hele verden var glad da han fikk Nobel Fredspris i 1989.

Den sørafrikanske apartheid-motstanderen Desmond Tutu og demokratiaktivisten Ang Sang Su Kyi er gode venner med Dalai Lama. Hvorfor skulle de være det hvis Dalai Lama var en kriminell? Faktisk er det Dalai Lama som ber alle tibetanere om å være en del av Kina ved å gå inn for middelveiløsningen.

Dette er et utdrag fra Ny Tids ukemagasin 19.10.2012.

Kilde: <http://www.nytid.no/meninger/artikler/20121113/sannhetens-fakkel/>

Tibet brenner

Det kalles vår tids mest underrapporterte nyhetssak. 92 tibetanere har satt fyr på seg selv siden selvmordsbølgen begynte i 2009.

**Av Inger Bentzrud,
kommentator i dagbladet**

Det er ikke bare gudfryktige munkene i tibetanske klostre som brenner seg i protest mot religiøs undertrykkelse. Nå teller ofrene også småbarnsmødre, bestefedre og studenter. De kinesiske makthaverne kaller det “terrorisme forkledd som religion”.

De fleste dør med en bønn på leppene om at Dalai Lama må vende tilbake til Tibet. “Jeg føler meg like levende som et lik som venter på å bli kremert”, har en av selvbrennerne oppgitt som beveggrunn. Eksil-tibetanere mener at selvmordsbølgen som har økt dramatisk i løpet av høsten, har brakt den tibetanske motstandskampen inn i en ny fase. Nå må makthaverne i Beijing kjenne sin besøkelsestid, lyder omkvedet.

Bare i år har 78 tibetanere satt fyr på seg selv. Det kinesiske lederskapet reagerer med frykt på selvbrenningsaksjonene. Kinas politikk overfor tibetanernes krav om kulturell selvbestemmelse kan neppe karakteriseres som vellykket. Den har ikke endret seg mye siden 1950-tallet, mener Tibets nåværende statsminister i eksil, Lobsang Sangay. Han beskriver metoden: “Undertrykkelse, mer undertrykkelse, enda hardere undertryk-

kelse, og så kommer løsningen av seg selv. Men det har ikke virket.”

Kina regner tibetanerne som en av sine 56 etniske minoriteter. Tibetanerne ser på seg selv som en egen nasjon med eget språk, egen religion og egen kultur som er distinkt annerledes enn majoritetskulturen i Kina, den han-kinesiske. Når makthaverne i Beijing hører kravet om tibetansk selvstendighet, er de totalt avvisende. En løsrivelse ville nemlig bety at Kina måtte avstå en fjerdedel av sitt nåværende territorium.

Men Dalai Lamas politiske linje har vært “den gyldne middelvei”, en ikke-voldelig politikk der løsrivelse ikke har vært framsatt som krav, i bytte mot at han-kineserne har innrømmet tibetanerne religiøs og kulturelt selvstyre. Det har foregått årvisse forhandlinger mellom Dalai Lamas folk og den kinesiske regjeringen mer eller mindre fram til 2010. Forhandlingen har ikke ført til noe.

Tvert imot, mener tibetanerne. For hvert år som er gått, har “hanifisering” av Tibet tiltatt. Han-kinesere har begynt å “kolonialisere” fjellplatået. Industrialisering, veibygging og jernbaneanlegg har ikke nødvendigvis skapt flere jobber til tibetanere. En sentralstyrt bosettingspolitikk

**Butikken for
globetrotteren,
ferieturisten
og drømmeren**

Bøker

Reiseguides, reiseskildringer, aktivitetsbøker, parlører, praktbøker, reisedagbøker

Kart

Verdenskart, bilkart, bykart, gps- og vandrekart, atlas, globuser

Utstyr

Sekker (med og uten hjul), tropeklær, fottøy, pakkesystemer, myggnett, med mye mer.

Kunnskap

Vi har reiseerfaringen og hjelper deg gjerne med tips og råd.

Butikken ligger
i Uranienborgveien 4,
rett bak Slottet i Oslo.
Tlf: 23 13 14 15

Ma-lørd: 10-18 [16]

Nettbutikk
www.nomaden.no

Alltid åpen og rask
ekspedering!

gjør at tibetanere frykter å komme i mindretall på egen jord.

Samtidig har den hatske retorikken økt. I offisiell kinesisk ordbruk er Dalai Lama en "ulv i munkeklær", hans tilhengere kalles "splittister". 6000 tibetanske templer og klostre ble ødelagt under kulturrevolusjonen. Angrepene på den utpregede tibetanske åndeligheten har ikke avtatt mye med åra. Kineserne driver en bevisst frykt- og ydmykelsestaktikk overfor tibetanske munk, nonner og vanlig dødelige. Det oppleves som en klassisk okkupasjonsstrategi.

Etter opptøyene i Lhasa i 2008 er det militære nærværet iøynefallende. Pilegrimene som kommer langveisfra til Lhasa for å bøye seg i støvet foran det hellige Jokhang-tempelet, blir overvåket av væpnet politi på hustakene. De troende må forsere oppmarsjerte tanks og militærsperringer.

De halvmilitære politisoldatene bærer ikke lenger bare våpen. Nå er de også utstyrt med brannsløkkingsapparater på ryggen. Det rapporteres om belønninger verdt flere tusen kroner for informasjon om planlagte selvpåtenninger. De som blir tatt, blir torturert og tvunget til å forsake Dalai Lama offentlig. Det finnes minst 824 politiske fanger i Tibet for øyeblikket, ifølge den tibetanske eksilparlamentarikeren Dhardon Sharling som nylig besøkte Norge.

Dalai Lama har "abdisert" som tibetanernes politiske leder. Han er fortsatt deres åndelige overhode. Kineserne svever i troen på at alt blir lettere når den 77-årige Dalai Lama dør. Mye tyder på at det er en risikabel strategi. Når han er borte, kan det vise seg at forhandlingslinjen forsvinner med ham. Det vokser

opp en ny generasjon tibetanere som er i ferd med å miste tålmodigheten. Selvbrenningene bærer vitne om desperasjon.

Kilde: Dagbladet den 14. desember

Medarbeidere etterlyses til Verdens Tak

Verdens Tak streber etter å være et godt informasjonsblad som skal holde medlemmene våre oppdaterte med artikler av høy kvalitet. Dette krever mye arbeid, både fra skribenter, oversettere og redaktør. Alt arbeid er frivillig.

Dette nummer av Verdens Tak er en sterkt redusert utgave. Verdens Taks redaksjon har alltid hatt en viss ustabilitet, det er en uungåelig konsekvens av frivillig organisasjonsarbeid, og desto mer fordi alle deler av komitéens arbeid er basert på frivillighet. Verdens Tak er bare ett av mange tiltak som gjennomføres av Den norske Tibetkomité hvert år. I år har det imidlertid vært ekstra vanskelig, og den økte arbeidsmengden på de gjenværende har blitt for stor til at vi har klart å gjennomføre et komplett nummer.

Det er flere saker som hadde fortjent større dekning i dette nummer. Blandt annet fortsetter selvpåtenningsaksjonene i Tibet uten tegn til å avta, og Kinas kommunistparti har fått ny ledelse. Vi beklager at det ikke har vært mulig å dekke denne utviklingen grundig i dette nummer.

Vi vil gjerne oppfordre skriveglade lesere til å delta i arbeidet med Verdens Tak. Som skribent vil du bidra med en grundigere artikkel en gang i blant. Som oversetter, vil du typisk oversette noen artikler og/eller nyhetssaker til hvert nummer. Og for de mest interesserte, vil deltakelse i redaksjonen vere en måte å påvirke utvalget av innholdet i magasinet. Geografisk posisjon trenger ikke være noen hindring.

Sannheten vil gjøre oss fri

Dette er en utskrift av Yang Jianlis svært rørende tale under avslutningsseremonien ved *International Support Groups Conference* (ca. 200 personer fra 43 land) i Dharamsala, India, den 16.-18. november 2012. Han mottok stående applaus fra en dypt rørt forsamling.

Av Yang Jianli

– *Kjære brødre og søstre,*

Nesten 80 tibetanere har tatt livet sitt ved selvpåtenning de siste tre årene, for frihetens sak. Bare denne måneden var verden vitne til ytterligere 15 tragiske og heroiske selvpåtenninger. Vi har alle en sterk følelse av at dette ikke vil stoppe. Selv mens jeg taler, kan det faktisk skje igjen.

Martyriet av så mange hengivne og fredelige tibetanere har fylt meg med stor sorg. Som kineser står jeg skamfull, forlegen og ydmyk foran dere, skamfull for all den ubeskrivelige lidelsen som den kinesiske regjering systematisk har påført det tibetanske folk. Jeg er ydmyk fordi jeg er en stolt person, som er brakt ned på kne ved vekten av sorg, kraften i sinnet, og den ulidelige følelsen av hjelpeløshet i møte med et slikt kraftfullt onde. Likevel får jeg styrke og inspirasjon fra dere, mine kjære tibetanske brødre og søstre. Dere inspirerer meg gjennom utholdenhet, til tross for de alvorlige angrep på deres språk, religion, land, ånd, og til og med deres liv. Og jeg får styrke og inspirasjon fra gode mennesker som dere deltakere på denne internasjonale konferansen. Den ubøyelige innsatsen deres har holdt Tibet-saken levende,

▲ **Yang Jianli er grunnlegger av og president i *Initiatives for China***
Foto: initiativesforchina.org

og gjort at det verdensomspennende nettverket for støtte til Tibet stadig vokser. Jeg får også styrke og inspirasjon fra HH Dalai Lamas ord “Tragedie bør brukes som en kilde til styrke. Uansett vanskeligheter eller smertelig opplevelse, hvis vi mister håpet, er dette vår virkelige tragedie”.

Ja, vi må hente håp fra martyrenes safrangule flammer. Vi må ikke miste håpet, men håpet alene kan ikke overmanne ondskap. Vi må ha kraftigere redskap enn ondskapen selv.

Hans Hellighet sier: “I vår kamp for frihet er sannheten det eneste våpenet vi eier”.

Mine kjære brødre og søstre; tiden har kommet til å forene oss i en kampanje for sannhet.

Ingen ondskap – uansett hvor sterk – kan stå i mot sannhetens styrke. Alle steder der ondskap lurar, må vi blende den med sannhetens lys. Alle steder der samvittigheten sover, må vi vekke den med lyden av sannhet.

Vi bør se sannheten gjennom de brennende flammene fra Tibet. Disse modige martyrer ofret sine liv på den mest smertefulle måte; de gjorde det i protest mot kinesisk styre, som har ført til drap på en million tibetanere og tusenvis av templer og klostre er ødelagt. Tibets språk og kultur er svekket, og skaden i landets naturområder er uopprettelig. HH Dalai Lama har vært i eksil i over femti år.

Hver gang spenningen øker, svarer det kinesiske regime med økende tvang og undertrykkelse, i stedet for å vise bekymring og prøve å se opphavet til uroen. Presset på tibetanere – spesielt munkene og nonnene – økt kulturelt folkemord, og stadig voksende etnisk undertrykkelse har til

slutt gjort situasjonen i Tibet uutholdelig for tibetanerne.

La oss lytte til flammene. Ja, det er stemmer inne i flammene - "Frihet til Tibet" og "la Dalai Lama komme hjem". Når vi hører stemmene, tillater samvittigheten oss kun å handle som deres sendere og forsterkere, vekke flere menneskers moralske samvittighet, la flere mennesker kjenne sannheten gjennom disse tragediene, og gi flere mennesker anledning til å oppleve disse tibetanernes desperasjon og ønske om å bli gjenfødt i flammene.

Brødre og søstre: Tiden har kommet til å delta i kampanje for sannheten.

Vi må presse vestlige styresmakter til å tale SANT. Grasrotbevegelser er svært viktige, men det alene er ikke nok. Den kinesiske regjering reagerer ikke hvis verdens ledere forblir tause. Det eneste språket de forstår er makt. De forstår ikke at makten i demokratier ligger hos folket. Vi må dra fordel av våre demokratiske mekanismer for å presse myndighetene til å representere vår vilje i Tibet-saken. Vi må ikke la våre regjeringer basere sin politikk på de gale forutsetningene – nemlig at det kinesiske kommunistpartiets styre er permanent.

En ny generasjon ledere har overtatt makten i Kina. Det er det tyranniske regimes natur at de blir svakere og mindre sammenhengende med hver etterfølgende generasjon. Vi ser allerede sprekke som svekker kommunistpartiet. Vi må utnytte disse sprekke ved å vifte med sannhetens flagg i hvert skifte.

Spørsmålet om Tibet er både politisk og moralsk. Hele menneskeheten blir utfordret. Hver eneste leder i verden

må ta denne testen, og enten klarer man den eller mislykkes. Mange verdensledere har så langt enten avslått å ta testen eller ikke klart den – til vår store forferdelse. Altfor mange har sett den andre vei, mens våre brødre og søstre skrek i flammene. Vi burde ikke la våre styresmakter fortsette å feile i testen, hverken politisk eller moralsk. Vi må insistere på at dagens taushet ikke er noe valg. Vi må minnes ordene til Martin Luther King Jr: "Til sist vil vi ikke høre våre fienders ord, men tausheten til våre venner".

Vi må utfordre våre styresmakters taushet i alle sammenhenger og presse dem til å konfrontere løgnende til det kinesiske kommunistparti med SANNHET. Vi må også rose verdensledere som snakker SANT. Vi roser og støtter den nylige aksjonen til USAs ambassadør Locke og FNs kommisjonær for menneskerettigheter Navi Pillays sterke uttalelse, og hilser disse velkommen som et stort steg fremover.

Brødre og søstre: Tiden har kommet til kampanje for SANNHET. Vi må gjøre det kinesiske folk i stand til å gjøre slutt på tausheten om Tibet. Vi må gjøre en ekstra innsats for å nå dem med SANNHET, appellere til deres samvittighet og la dem innse at tibetanernes lidelse er det kinesiske folks lidelse, og at den samme regjering som bringer slik ulykke til det tibetanske folk, også fengsler sine beste borgere, fratar bøndene jorden deres, og kontrollerer retten til å tale og tenke fritt. Vi må få den kinesiske regjering til å kjenne varmen fra martyrenes flammer fra alle retninger. Mine kjære brødre og søstre; Jeg lover med hele mitt hjerte og hele min kropp og ånd å forplikte meg til denne sannhetskampanjen. Hele verden vil få vite sannheten med vår hjelp. Verden vil tale sant, og til slutt

vil SANNHETEN sette oss fri.

Takk.

Jianli kommenterer videre at:

"Ca. Kl 1030 om formiddagen den 17. november 2012, den andre dagen i konferansen, og mens deltakerne var delt inn i grupper for fotografering med HH Dalai Lama, holdt HH og jeg hverandre i hendene. Han spurte meg om Kinas nye lederskap, og jeg svarte kort på spørsmålet hans. Uten å kaste bort et eneste sekund, hvisket jeg sorgfullt til ham; "I går – tre". "Jeg vet, jeg vet", sa Hans Hellighet. Han visste selvsagt at jeg snakket om. "Jeg er hjelpeløs, jeg er hjelpeløs", fortsatte han.

Mens vi snakket sammen, så vi inn i hverandres øyne. Han trykket hånden min hardt med fingeren og sa: "Likesom dette er vondt ... brennende, brennende". I det øyeblikket så jeg tårer i øynene hans, og tårer rant også nedover mine kinn.

Litt senere, da Hans Hellighet kom ut til gruppen for å bli fotografert, holdt han hendene mine igjen. Ingen ord, bare blick i hverandres øyne. På nytt så jeg tårer samle seg i øynene hans, og nok en gang rant tårene hos meg".

Kilde: <http://www.tibettelegraph.com/2012>

Oversatt av: Kirsti Braarud

Handlingsplan og resolusjon i ekstraordinært møte om Tibet i Dharamsala

Den 28. september 2012 møttes Den tibetanske eksilregjering og Kashag i den sentrale Tibet-administrasjon for å diskutere spørsmålet om hvilke tiltak det tibetanske folk og den tibetanske eksiladministrasjon skulle vedta som respons til den tragiske situasjonen i dagens Tibet. Verdens Tak trykker et utdrag fra rapporten.

Til norsk ved Chungdak Koren

Etter åpningsseremonien om morgenen den 25. september ble delegatene fordelt likt i ti komitéer. Omfattende drøftinger ble holdt på møtene i komiteene til kl 11 om formiddagen den 27. september. Rapportene til hver komité ble så presentert én etter én i et plenumsøte med alle delegatene. Neste dag – 28. september – var kjerneinholdet av forslagene i hver rapport blitt oppsummert.

Sak 1

Kampanjeaktiviteter skal utføres i det tibetanske eksilsamfunnet av det tibetanske folk og den tibetanske eksiladministrasjon som reaksjon på den tragiske situasjonen i dagens Tibet.

Den kinesisk regjering anvender aktivt undergravelse og sammensvergelse, både direkte og indirekte som middel for å forsøke å rukke ved lojaliteten til det tibetanske folk overfor eksiladministrasjonen. Siden det er store muligheter for at HH Dalai Lama kan bli påført fysisk skade som følge av dette, er det desto viktigere at både Indias regjering og Den tibetanske eksiladministrasjon behandler saken med enda større oppmerk-

somhet.

Man må forsikre seg om at de kampanjeaksjoner som benyttes for å videreføre den tibetanske saken, faller sammen med HH Dalai Lamas ønsker, og på det grunnlag reflekterer det tibetanske folks og deres eksiladministrasjons evne til hurtig og urokelig fortsette kampen.

«Middelvei»-politikken, som er gjensidig til nytte for mennesker både i Kina og Tibet, er i overensstemmelse med ønskene til HH Dalai Lama, er akseptert av tibetanerne i Tibet og i eksil, og har enstemmig blitt fortløpende støttet av den tibetanske eksilregjering. Ved å opprettholde denne utvikling ble ytterligere foranstaltninger tatt, noe som resulterte i mange runder med samtaler mellom den kinesiske regjering og tibetanerne. Mangel på positiv respons fra den kinesiske regjering, som grep til overdrivelser og forvrengninger av det tibetanske standpunkt, førte imidlertid til at de tibetanske spesialutsendingene ikke hadde noe annet valg enn å annonsere sin avgang. For å blåse liv i den utsatte prosessen med dialog, bør en anstrenge seg for å forsatt søke støtte fra så mange land som mulig, inkludert

India, USA og Europa. Fra Kashags side bør gjenopptakelsen av kontakt så snart som mulig gis høy prioritet. Her er det også viktig for Kashag å forsøke å heve nivået for forståelse av prinsippene og hensikten som ligger til grunn for Middelvei-politikken, både i og utenfor Tibet, men spesielt blant det kinesiske folk.

Det bør bygges en spesiell minnehall med utstilte bilder og personlige historier for å uttrykke at vi beundrer og minnes den beslutsomhet som i alt 56 patriotiske og heltedige tibetanske menn og kvinner i og utenfor Tibet har vist gjennom å sette fyr på seg selv for den tibetanske religion, nasjon og folk. I hengivenhet for dem bør det spesielt arrangeres storstilte bønnegudstjenester og religiøse ofringer ved de større, hellige buddhist-stedene. For å formidle kondolanser, sørge og uttrykke empati med de dodes overlevende familiemedlemmer, nære slektninger osv., bør hele det tibetanske eksilsamfunnet – både den tibetanske sentraladministrasjonen og det tibetanske folk – gjennomføre aktiviteter i stor stil samtidig.

Man må anstrenge seg for å oppfylle ønskene som ble uttrykt i testamen-

ter etterlatt av de heroiske tibetanske menn og kvinner. Disse testamentene bør også oversettes til forskjellige språk og publisert vidt og bredt. Dessuten må man gjøre en innsats for å bevare dem som historiske dokumenter for fremtiden, ved å arkivere dem.

Det bør bestemmes en spesiell dag for til minne om de blodige ofrene i og utenfor Tibet, og denne dagen skal markeres som en martyrdag.

Det bør gjøres en større innsats enn noengang for å forsøke å oppfylle ett av hovedønskene til de heltemodige tibetanske menn og kvinner som har ofret livene sine ved å brenne seg til døde, og også alle andre tibetanere i Tibet og i eksil, nemlig å invitere HH Dalai Lama tilbake til Tibet.

Den etniske tibetanske befolkning er spesielt liten. En kan derfor bare tenke seg hvilket enormt tap det ville være for denne befolkningen, hvis kun én tibetaner mister livet under den nåværende spesielt tragiske situasjon i Tibet. Gjennom denne ekstraordinære generalforsamlingen ønsker vi å formidle vår store bekymring over de pågående handlinger med selvpåtenning, og henstiller til det tibetanske folk at de holder livet som noe dyrebart. Overfor den kinesiske regjering insisterer vi på en rettferdig etterforskning av de virkelige årsakene som ligger til grunn for den nåværende tragiske situasjonen i Tibet. Dessuten bør Kina forstå at all blasfemi som ytres mot HH Dalai Lama oppleves som hjerteskjærende av det tibetanske folk. Hvis den kinesiske regjering fremdeles ikke endrer sin harde politiske linje, er det store muligheter for at den tragiske situasjonen i dagens Tibets vil bli enda verre. Den kinesiske regjering bør bære hele ansvaret for de umid-

delbare fremtidige konsekvensene.

De omfattende selvpåtenninger som utføres i Tibet skal anerkjennes blant verdens høyeste former for ikke-voldelige aksjonsformer.

Det er svært viktig at så mange kampanjeaktiviteter som mulig blir igangsatt uavbrutt, for å skape fred i det tragedierammede Tibet. Med dette og andre relaterte formål er det ekstremt viktig med en sterk finansiell støtte. Fra nå av bør det opprettes et frivillig krisefond – også gjennom bidrag fra tibetanere – og det bør også bli en økning i det frivillige skattebidraget fra det tibetanske folk.

Alle typer forvrengninger gjennom propaganda utført av den kommuniststyrte regjering om HH Dalai Lama, Tibets historie og kampen for den fundamentale tibetanske sak, bør reageres på hver gang de forekommer.

Gjennom å skape fiendtlighet mellom eksiltibetanere og deres lokale vertskommuner og sende ut falske rykter, forsøker dagens kinesiske regjering mer enn noen gang å anvende både materielle og menneskelige ressurser i sine uforsonlige forsøk på å skape misnøye mellom dem. I denne kritiske tiden må tibetanere styrke sin indre harmoni og generelle solidaritet.

Tibets religiøse, kulturelle, språklige og vanlige tradisjoner osv. blir ødelagte i Tibet under presset fra den kinesiske regjering. Tatt i betraktning denne tragiske utvikling, bør eksiltibetanere som bor i frie land holde vedlike og bevare religion, kultur og språk gjennom utdanning. Kampanjer som Lhakar bør utvides og gjennomføres i alle tibetanske samfunn.

Det er et tydelig faktum at den tibetanske befolkning er for liten for å fortsette kampen, både på kort og lang sikt. Derfor bør antall fødsler og pleie av tibetanske barn økes, og den sentrale tibetanske administrasjonen bør alvorlig vurdere støtte til familier som har tre eller flere barn.

Etter HH Dalai Lamas ønske bør den tibetanske administrasjon og det tibetanske folk arbeide sammen for å opprettholde en kontinuerlig stabilitet i vårt administrasjonssystem, og holde seg til kravene til et ekte demokrati på alle områder.

Sak 2

Internasjonale kampanjeaktiviteter

Overfor generalforsamlingen uttrykker det tibetanske folk stor takknemlighet overfor regjeringer, parlamenter og NGO-grupper over hele verden, som har gitt sin støtte til den tibetanske sak. For å vinne støtte for Tibets sak må kampanjearbeidet fortsette ved å utvide kontakten med dem, spesielt i USA og EU. Dessuten bør man kontinuerlig appellere til det internasjonale samfunn om å legge press på den kinesiske regjering for å få slutt på sin brutale politikk i Tibet.

Det bør etableres Tibet-kontorer eller støttegrupper for Tibet i land, der de ikke finnes.

For å undersøke den nåværende tragiske situasjonen i Tibet, er det viktig å gi en uavhengig internasjonal etterforskningsgruppe anledning til å besøke landet så snart som mulig. Det bør utføres forskjellige typer kampanjeaktiviteter for å få dette til.

Tibetanske jurister i eksil bør foreta undersøkelser i forbindelse med de virkelige og tragiske redegjørelsene

om pågående tortur og undertrykkelse i Tibet utført ubegrenset av den kinesiske regjering. Det bør samles bevis, og medvirkning fra kinesiske ledere og tjenestemenn i disse hendelsene bør belyses. Deretter bør kinesiske tjenestemenn bli tiltalt i en relevant internasjonal kriminaldomstol.

Internasjonalt anerkjente sangere – både menn og kvinner – bør påvirke hverandre, og det bør innledes en kampanje for å publisere og samle støtte for den tibetanske sak med kunstneriske midler.

Man må arbeide med å forbedre Den sentrale tibetanske administrasjonens nettside Tibet.net og dets TibetOnline.tv nett-tv, for å gjøre dem flerspråklige – også kinesisk og engelsk.

Det finnes svært mange tibetanske buddhistsentra over hele verden, spesielt innen stormaktene. Ved å øke deres fokus på Tibet-saken bør administrative ledere og hjemmehørende lamaer, tulkuer og andre religiøse lærere i disse sentra benytte anledningen, både etter religiøse undervisningssesjoner og i alle andre passende anledninger, til å fange studentenes interesse for støtte til Tibet og dets historie. Til dette formål bør den sentrale tibetanske administrasjon øyeblikkelig etablere kontakt med forskjellige tibetanske buddhistsentra i de landene.

Man bør gjøre forsøk på å få EU, enkeltregjeringer og parlamenter til å etablere spesielle koordinatører i Tibet-saken, slik den amerikanske regjering har gjort ved å utnevne en spesialkoordinator for Tibet.

Sak 3

Kampanjeaktiviteter i asiatiske land

Landsmøte 2013

Alle medlemmer inviteres til landsmøte lørdag den 13. april kl. 12.00 på Det norske Menneskerettighetshuset, Kirkegata 5, Oslo.

Forslag til saker må sendes til kontoret - skriftlig eller på epost - innen 1. mars.

Husk at som medlem har du stemmerett.
Alle er hjertelig velkommen!

Det er viktig å styrke vår kontakt med lederne i den indiske regjering, både sentralt og i statene. I tillegg bør det gjøres en innsats for å forplikte til utstrakt aktivitet, som å holde diskusjoner og utveksle kunnskap mellom studenter i indiske og tibetanske utdanningsinstitusjoner på alle nivåer, og også organisere kulturutstillinger og kunstneriske forestillinger osv. fra begge sider.

Mange sørasiatiske land – spesielt Taiwan – blir besøkt av mange turister, studenter og andre fra fastlands-Kina. Her må det gjøres en innsats for å etablere forbindelse med relevante organisasjoner og utdanningsinstitusjoner i disse landene.

Det finnes også mange tibetanske buddhistsentra i sørøst-Asia, og departementet for religion og kultur i den tibetanske sentraladministrasjon bør arbeide med å stimulere interessen hos dem til å forstå at religiøse tradisjoner og kultur i Tibet er i alvorlig fare, og at det er stort behov for støtte og hjelp fra dem for å overleve.

Bortsett fra India, bør landene i Sørøst-Asia bringes i fokus for å øke bevisstheten om tibetansk religion, språk, kultur, nasjonale tradisjoner, vaner og miljø osv.

Det er i dag en stadig økende publisitet om Tibet-saken i de fleste land i verden. Det er imidlertid viktig å ytterligere synliggjøre denne saken i de arabiske landene i Asias midtøst-region, som Jordan.

Medlemmer i det tibetanske muslimske samfunn bør gjøre hovedinnsatsen med å skaffe muslimsk støtte for Tibets rettmessige sak i den pågående undertrykkelsen og grenseløs tortur utført av den kinesiske regjering i Tibet, ved å bruke forbindelser som er rotfestet i deres vanlige religiøse tro.

Religiøse ledere i buddhistiske land i sørøst-Asia bør inviteres til det tibetanske eksilmiljøet. Foruten å holde diskusjoner om buddhismen med dem, bør man forsøke å vinne støtte fra dem for den tibetanske saken.

Denne ekstraordinære generalforsamlingen for det tibetanske folk uttrykker enorm takknemlighet overfor sentrale og lokale myndigheter og folk i de landene der det bor tibetanere, for å ha gitt dem støtte og gjestfrihet så langt.

Rapporten er noe forkortet

Svar til ambassadør Zhao Jun

Den 17. desember 2012 skrev Kinas ambassadør til Norge en kronikk i Aftenposten. Vi trykker to svar på kronikken, av Chungdak Koren, Europeisk representant i det Tibetanske eksilparlamentet, og av Grzegorz Odor, fungerende leder i Den norske Tibet-komité. Begge motinnleggene sto på trykk i Aftenposten den 20. desember.

Forvrengt sannhet

Av Chungdak Koren

Hvis Ambassad r Zhao Juns beretninger om Tibet i kronikk 17. desember er sanne, hvorfor er Tibet så lukket for utenlandske journalister? Pressefolk slipper ikke inn i Tibet. Det er sterke begrensinger på utenlandske turister. Nokså underlig hvis Ambassad ren mener det tibetanske folket har det så godt?

Dalai Lama ga fra seg politiske makt til en folkevalgt politisk leder i 2011 og er nå kun en religiøs leder for det tibetanske folket. Ambassad rens ensidig fokus på Dalai Lama blir derfor et bomskudd i forhold til de politiske forhold i Tibet. I v re øyne har han ikke gjort noe av det de kinesiske myndighetene mener han har gjort, som f.eks et ønske om krig og splittelse av Kina. Eksilregjeringen ønsker økt selvstyre innenfor Kinas territoriale grenser og Dalai Lama har sagt at han har lyst til   besøke Kina på pilgrimsferd dersom kinesiske myndigheter vil godta dette. Svaret har imidlertid vært negativt til hans forespørsel.

Det eneste Dalai Lama ønsker er

fred mellom det tibetanske og kinesiske folket, og grunnleggende menneskerettigheter. Dette mener han er grunnlaget for stabilitet i fremtiden.

Siden 2009 har over 90 tibetanere brent seg selv til døde for   demonstrere mot Beijing, i den største bølgen av politisk selvp ttening i moderne historie. Blant kravene er mer frihet for tibetanere, at kinesiske myndigheter skal respektere tibetansk religion, kultur og språk og at Dalai Lama, må få vende tilbake til Tibet.

Dalai Lama er en religiøs leder og har en moderat og pragmatisk holdning til Kina. Han er en nøkkelperson for en fredelig vei ut av situasjonen i Tibet. Sett i dette lys er det synd at ambassadøren fortsetter   beskyldes Dalai Lama for Kinas egen feilslåtte politikk i Tibet siden okkupasjonen i 1950. Det er både uproduktivt og ytterst beklagelig.

  se er bedre enn   høre

Av Grzegorz Odor

Den kinesiske ambassadøren Zhao Jun (kronikk 17. desember) må være kjent med det kinesiske ordtaket “  se en gang er bedre enn   høre hundre ganger”. Det ville hatt større positiv effekt for Kinas omdømme hvis Kina lot utenlandske og norske journalister få reise til Tibet fremfor ambassad rens egne beretninger og bokanbefalinger til “norske venner”.

Siden vi er inne på lesestoff vil vi anbefale Ambassad ren Tibet rapporten til Gongmeng instituttet fra 2009, en progressive kinesisk tenketank stiftet av jurister fra Beijing Universitet. De konkluderer med at årsakene til protestene i Tibet ligger i Kinas feilslåtte politikk, og at det er u hensiktsmessig   fortsette   skyldes på “utenlandske krefter”.

Desverre har Tibet v rt totalt stengt for utenlandske journalister. Tibetannerne som har sendt bilder fra protester til utlandet har blitt straffet med lange fengselstraffer. Og hva skjedde med den kinesiske tenketanken? De ble stengt kort tid etter at Tibet rapporten ble publisert.

Dalai Lama: – Kina tar ikke selvmord alvorlig

Dalai Lama uttalte til pressen den 12. november 2012, under et besøk i Japan, at Kina gjør ingen grundig analyse av de grunnleggende årsakene til bølgen av selvpåtenninger i Tibet.

– Kineserne prøver bare å dempe hendelsene ved å kritisere meg.

Dalai Lama hevder at selvpåtenningene er et symptom på desperasjonen og frustrasjonen som tibetanere føler på grunn av den undertrykkende kinesiske politikken.

Samtidig fortsetter kinesiske myndigheter å skylde på Dalai Lama. I forbindelse med hans besøk i Japan, beskyldte Kinas utenrikspolitiske talsmann, Hong Lei, ham for å knytte sin “separatistiske” bevegelse opp mot høyreekstremer i Japan. Hong legger til at Kina er imot en hvilket som helst myndighet, eller enkeltperson, som tilbyr en arena for separatisme.

Dalai Lama på sin side, påpeker at kinesisk ledelse kanskje ikke har et korrekt bilde av situasjonen i de tibetanske områdene. Kinesiske funksjonærer frykter den buddhistiske kulturen og rapporterer muligens ikke den reelle situasjonen med klarhet til sine overordnede. Han oppfordrer utenlandske myndigheter og media til selv å besøke de urolige områdene, se med egne øyne, og dele opplevelsene med omverdenen.

Kilder:
aftenposten.no
radioaustralia.net.au
cbsnews.com

Brev ber Obama om å gjøre Tibet-saken til en topprioritet

58 representanter i den amerikanske kongressen har underskrevet et brev der de ber Barack Obama sette menneskerettigheter for tibetanere meget høyt. De viser til den negative utviklingen i de tibetanske områdene, og ber Obama velge en statssekretær som også kan være en forkjemper for Tibet, samt å slutte opp om den sterke uttalelsen den 2. november fra FNs høykommisær for menneskerettigheter, Navi Pillay. Pillays uttalelse, impliserer, ifølge brevet, et sterkere engasjement fra USAs side, enn det som hittil har vært tilfelle.

Brevet ble forfattet av representantene James P. McGovern og Frank R. Wolf, og Students for a Free Tibet satte igang en intens lobbyvirksomhet for å overbevise representanter til å signere.

Kilder:
studentsforafreetibet.org
phayul.com
un.org

Tre tenåringer i trippel selvpå- tenning i Tibet

Den 7. november 2011, satte tre tibetanske munkere i tenårene fyr på seg selv utenfor en politistasjon i Ngaba, Øst-tibet. De tre har blitt identifisert som Dorjee (15), Samdup (16) og Dorjee Kyab (16). Alle var munkere i Ngoshul klosteret, rundt 12 km vest for Ngaba-distriktet.

De tre ropte slagord for frihet i Tibet, og for å tillate Dalai Lama å vende tilbake.

Det meldes at Dorjee døde på stedet, mens de to andre skal ha blitt ført bort av kinesisk sikkerhetspersonell. Overvåkingen av hele regionen ble intensivert i ettertid, og Ngoshul klosteret underlagt strenge restriksjoner.

Kilde: phayul.com

FNs høykommisær for menneskerettigheter: – Kina må straks forbedre menneskerettighetssituasjonen

FNs høykommisær for menneskerettigheter, Navi Pillay, publiserte fredag den 2. november en uttalelse hvor hun ber Kinas myndigheter å ta på alvor den alarmerende situasjonen i Tibet.

– Kina må straks ta tak i den dypt forankrede frustrasjonen over manglende menneskerettigheter i de tibetanske områdene.

<http://www.ohchr.org/en/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=12729&LangID=E>

▲ Flere tusen skolebarn protesterte i Rebkong

Foto: TCHRD

Skoleelever protesterer

Tusenvis av skolebarn protesterte i Rebkong (kinesisk Tongren) den 9. november. De siste dagene før demonstrasjonen hadde tre personer tent på seg selv, og dagen før var 700 skolebarn samlet i en aksjon der de rev ned det kinesiske flagget heist på skolen.

TCHRD (Tibetan Center for democracy and Human Rights) rapporterer at så mange som 5000 studenter var samlet, fra ulike skoler i Malho prefekturet og Rebkong. De startet kl 5 om morgenen med bønner til ære for Dalai Lama, slagord som “likhet uavhengig av nasjonalitet” og for “Dalai Lamas hjemkonst til Tibet”.

Demonstrasjonen passerte gjennom Rongwo by uhindret og studentene samlet seg på Dolma plassen framfor Rongwo kloster. Der fortsatte de, mens flere sluttet seg til protestene.

Politi og militær holdt seg rolige under protestene.

Kilde: tchrd.org

▼ Demonstrantene fylte gatene i Rongwo fram mot Dolma plassen

Foto: TCHRD

AUB-reportasje fra Tibet

AUB (Australian Broadcasting Corporation) publiserte den 9. oktober en spesiell reportasje fra Tibet. Journalister snek seg inn i Sichuan-provinsen hvor flesteparten av selvpåtenningene har funnet sted. Innslaget dekker bakgrunnen for selvpåtenningene og viser med tydelige bilder den påtrengende tilstedeværelsen av kinesisk politi og sikkerhetsstyrker. Se reportasjen på abc.net.au.

<http://www.abc.net.au/7.30/content/2012/s3607238.htm>

Video-reportasje fra Tibet på CBC

CBCs (Canadian Broadcasting Corporation) Beijing-korrespondent Catherine Mercier har reist i skjul til Tibet og intervjuet flere tibetanere som gir utvetydige uttrykk for hva tibetanere i Tibet mener om selvpåtenningene. Se reportasjen på cbc.ca:

<http://www.cbc.ca/news/world/story/2012/12/20/wrd-china-tibet-self-immolation.html>

Franske byer adopterer vennskapsbyer i Tibet

Franske byer gir Tibet en unik form for støtte. Mer enn 50 byer og tettsteder i Frankrike har formelt knyttet til seg landsbyer og byer i Tibet som vennskapsbyer. Initiativet, som er lansert av lokale Tibet-støttegrupper i Frankrike, er rettet mot “å bevare den rike kulturarven til Tibet” og å vise den utstrakte internasjonale bekymringen for “ødeleggelsen av Tibets rike kulturarv” som finnes i parlamenter og regjeringer i demokratiske stater.

Den 6. oktober 2012 ble byen Montbeliard i østlige Franche Comte og kommunen Amfreville la Mivoie de nyeste kommunene i Frankrike til å adoptere tibetanske landsbyer. Montbeliard har knyttet til seg Kharta, en liten tibetanske landsby ved foten av Mount Everest, og Amfreville la Mivoie adopterte Phari i det vestlige Tibet.

Under seremonien understreket ordføreren i Montbeliard betydningen av Tibets unike kulturelle identitet og bevaringen av denne. Han viste til at kulturidentiteten står ovenfor ødeleggelse gjennomført av Kina. Han understreket også at de grunnleggende menneskerettighetene til det tibetanske folk må bli opprettholdt og støttet, og uttrykte uforbeholden støtte til den ikke-voldelig kampen til det tibetanske folk på vegne av byen.

Tsering Dhondup, sekretær for Bureau du Tibet i Frankrike, uttaler til Phayul at hovedformålet med å adoptere landsbyene er å “vise støtte til det tibetanske folkets frihet og

respekt for deres grunnleggende menneskerettigheter.” Han legger til at “i øyeblikket er ikke et direkte vennskapssamarbeid mellom steder i Frankrike og Tibet mulig på grunn av den kinesiske regjeringen, men likevel sender det et sterkt budskap om politisk støtte.”

De franske kommune- og bystyrene som deltar i adopsjonskampanjen har vedtatt en uttalelse der de “etterlyser europeiske eller FN-baserte resolusjoner om respekt for menneskerettigheter, miljø og den tibetanske kulturarv i det okkuperte Tibet.”

Etter å ha adoptert en tibetansk landsby, plasserer kommunen en plakett som symboliserer vennskapssamarbeidet ved inngangen til sitt kontor.

Kilde:
<http://www.unpo.org/article/14981>
 Opprinnelig publisert på:
<http://www.phayul.com/news/article.aspx?article=More+than+50+French+Municipalities+adopt+villages+in+Tibet&id=32269>

Oversatt av Harald Askestad

Ny partiledelse i Kina

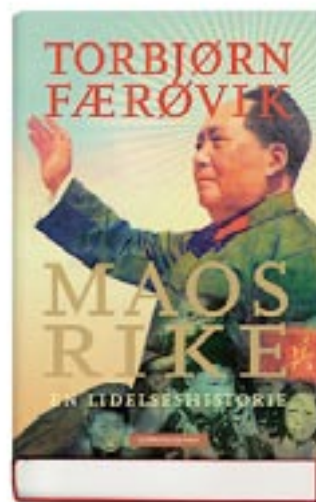
Kinas kommunistparti har gjort en omrokking av sine ledere og det nye lederskapets betydning for menneskerettigheter i Kina undersøkes i artikkelen Exploring the Human Rights Footprints of China's New Leaders.

<http://duihua.org/wp/?p=6865>

Ny bok av Torbjørn Færøvik: MAOS RIKE – En lidelseshistorie

Boken inneholder også mye om Tibet.

http://blog.kinaforum.com/2012/09/ny-bok-maos-rike-en-lidelseshistorie_16.html

▲ Foto: Thupten Tenzin

▼ Foto: Bodil Fremstad

Norsk Ungdom byr seg om Tibet

Den norske Tibet-komités ungdomslag er nylig dannet av ungdom fra videregående skoler for å mobilisere støtte til Tibet og jobbe med informasjon til skoleungdom. Unge Venstre tok initiativ til etableringen.

Den 16. november samlet ungdomslaget til demonstrasjon utenfor Den kinesiske ambassade.

Medlemsaktiviteter i Tibetkomitéen

Den norske Tibet-komité jobber med å spre informasjon om menneskerettighetsutviklingen i Tibet samt å gjøre den tibetanske kultur kjent i Norge. DnTk har kun en fast ansatt som tar seg av det administrative og mye annet. Hovedsakelig er våre aktiviteter basert på frivillighets-arbeid. Nå er det sikkert mange av dere som ønsker å bidra med å gjøre noe positivt for Tibet-saken og støtte vår organisasjon. Under har vi satt opp fire punkter med ulike aktivitetsområder som du eller dere kan engasjere dere i.

Bod

DnTk har arbeidet med å få i gang en salgs-bod som vil selge produkter som er produsert hos Tibetan Children Village (TCV) Handicraft senteret i Dharamsala, India. I første omgang vil vi leie en bodplass på søndagsmarkedet ved Blå som ligger langs Akerselva i Oslo. Formålet med denne aktiviteten er:

- Å gjøre den tibetanske kultur kjent i Norge
- Å støtte TCV økonomisk gjennom å selge deres produkter
- Å støtte DnTk ved at overskuddet av salg
- Å verve nye medlemmer
- Å utvide aktivitetsområdet til DnTk

TCV er en tibetansk skole i den Tibetanske barne-landsby som tar seg av omsorg og utdanning av for-eldreløse og trengende barn som kommer fra Tibet til India. I dag

er det over 15.000 barn og unge under TCVs omsorg. TCV Handicraft ble startet i Dharamsala i 1974 og er en selvstyrt del av TCV. Målet er å ivareta og fremme Tibets unike kulturelle arv innen kunst og håndverk, og spre bevissthet rundt tibetansk kultur. Skolen tilbyr utdanning i kunst og håndverk og skaper arbeidsplasser for unge kunstnere og håndverkere i eksil. Senteret har utdannet mer en 1000 dyktige skreddere, kunstnere og håndverkere. Inntektene fra arbeidet deres går til videre drift av TCV.

Styret og daglig leder ønsker at medlemmene selv danner en bodgruppe som organiserer og utvikler dette konseptet videre. Vi har allerede en del produkter som vi kan starte med og sjekker ut om dette konseptet vil fungere. Skulle det vise seg å bli en suksess, så vil DnTk bidra med å opprette en egen konto til gruppen

Ønsker du å bidra med dette arbeidet, så kan du eller dere henvende dere til bod-ansvarlig Anniela øye Hegnar på e-post annielaoyehagnar@alfakroll@hotmail.com, eller mobil 986 26 907.

25-års jubileumskomité

DnTk ble stiftet våren 1989 og vil i 2014 fylle 25 år. Vi ønsker å markere 25 årsjubileet på en verdig og fin måte. Derfor vil vi opprette en egen komité som planlegger og arbeider med gjennomføringen av ulike arrangementer. Kontakt oss

om du eller dere ønsker å være med i 25-års jubileumskomiteen.

Verdens Tak

Verdens Tak er et medlemsmagasin som kommer i to opplag i året. Dette er et av de viktigste bidragene til DnTk. Nå er det blitt et behov for få etablert nye folk til å jobbe i bladets redaksjon. I tillegg er Verdens Tak alltid interessert i nye bidrag om Tibet-relaterte saker, spesielt om saker som angår menneskerettigheter. Redaksjonen i Verdens Tak setter stor pris på nye bidrag fra skribenter. Ta gjerne kontakt med DnTk om det virker interessant for deg å enten jobbe i bladets redaksjon eller bidra med artikler.

Arbeidsutvalget (AU)

Hvert år vedtar landsstyret et arbeidsprogram som skal gjennomføres innenfor de vedtatte budsjett-rammene. Arbeidsprogrammet er de primære aktivitetene, mens nye aktiviteter eller sekundære aktiviteter kan utvikle seg underveis, så lenge de ikke tar bort fokuset fra de primære arbeidsoppgavene. Hver tredje uke møtes AU, som har ansvaret for å gjennomføre arbeidsprogrammet. Styret og daglig leder ønsker å gjøre det tydelig, noe som vi dessverre ikke har vært flinke nok til å kommunisere utad til våre medlemmer, at AU er åpent for alle engasjerte medlemmer til å ta del i. Det er alltid mange gode ideer for ulike aktiviteter og tiltak, men vi er dessverre få personer til å realisere mange av ideene. Ønsker du å engasjere deg i AU sitt arbeid, så ta kontakt med DnTk.

Den norske Tibet-komité vil:

Påvirke politikere og myndigheter til   engasjere seg til fordel for Tibet

Informere om brudd på menneskerettigheter, økonomisk utbytting og diskriminering av tibetanere

Gjøre Tibets kultur kjent i Norge

Bli medlem!

Medlemskap: kr 250

Student/arbeidsledig: kr 150

Familiemedlem: kr 50

Organisasjoner: kr 400

Bankgiro 7874 05 27699

Husk   melde om adresseforandring!

